1880. XII. évfolyam. 36. szám. Szombat, február 21.

Előfizetési árak:

Helyben és postán küldve

Egy évre 10 frt. Negyed évre 2 ft 50 kr.
Fél évre 5 „ Egyes szám — „ 5 „

Előfizetési pénz s minden közlemény: fő-piacz, VEGSEY-ház, földszint a szerkesztőségbe bérmentve küldendők.

Előfizethetni helyben:

TELEGDI K. LAJOS és ifj. CSATHY KÁROLY könyvkereskedésében s a szerkesztőségnél. Egyébként a postahivatalok utján.

DEBRECZEN.

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczen-vidéki „függetlenségi párt“ közlönye.

Megjelen hetenkint ötször: hétfőn, kedden, szerdán, csütörtökön és szombaton.

Hirdetési díj:

Öthasábos petitsorért 5 kr.
Nagyobb terjedelmü, mint szintén több izbeli hirdetések, alku szerint a legolcsóbb árért.
Bélyegdij: minden beigtatásért külön 30 kr.
„Nyilt-tér“-en megjelenő közlemény minden petit sora 15 kr.
Név- vagy bérmentetlenül beküldött kéziratok nem vétetnek tekintetbe. — Ugyszintén kéziratok nem adatnak vissza.

Debreczen, febr. 21.

Az „Ellenőr“, már t. i. a debreczeni „Egy másik érsek“ cz. czikkünkre nekihevül, s miután kimutatja, hogy az a Haynald érsek nem olcsó dicsőség után kapkodó, hanem a tett embere, és olyan hazafi, ki egykor hazafi érzületéért püspöki állását is koczkára tette, ezenkivül mint tudományos embernek nevét egész Európában tisztelettel emlegetik, és most is a reichsráth, vagy akaránk mondani a delegátió berekesztésével tartott zárbeszédében az Ausztriával való szorosabb összefüzést, nem ugy valósággal, hanem csak ugy erkölcsileg értette. Ezt ugyan a tisztelt kollega, mint mondja resteli is magyarázni, mert érthető, de bizony ne tessék azt resteln, mert magyarázat nélkül a beszédből ilyet kiérteni nem lehet.

Hát mi csakugyan és egészen komolyan elhisszük, hogy az érsek ur tudományos ember, azt is nagyon jól tudjuk, hogy mikor még az érsek ur püspök volt, püspöki méltóságát hazafiságból koczkára tette, de régen volt az. Azóta sok viz lefolyt a Bodrogon, azóta az olcsó hazafiak helyett n a g y o n i s d r á g a hazafiak emelkedtek fel, azóta már a püspök urból is érsek lett, s hogy minden változáson megyen keresztül, legjobban megmutatja az érsek ur bezáró beszéde, melyre ha a delegátió magatartása s megtörtént szavazatai nem adnák meg a helyes magyarázatot, talán hajlandók lennének mi is csak erkölcsi és nem valódi szorosabbra füzést érteni.

De az a külpolitika osztatlan helyeslése nemcsak erkölcsi, hanem vérés pénzközösséget jelent, mert annak az osztatlanul helyeselt külpolitikának zárköve Bosznia, oda pedig a delegátio nemcsak erkölcsi, hanem valódi közösséget is szavazott meg.

Az emberre élete egyes jeleneténél nem lehet mindenkorra következtetést vonni, mert például Tisza Kálmán — na nem politikai csuszamlásairól szólunk — 1860-ban a protestánsok önkormányzati jogát fenyegető Thun Leó-féle pátens kibocsátása után a debreczeni kistemplomban tartott gyülésben sarkantyus csizmában, mentében, kócsag tollas kalpaggal jelent meg, és mint vastag nyaku kálvinista és hazafi opponált a pátens ellen, és tetszik tudni collega ur mi történt a mult évben? Ugyancsak az a Tisza Kálmán, de most már czilinderrel a fején, bugyogóval és kalucsnival a lábán ugyanazt a patenst, csakhogy más formába öntve, rá akarta erőszakolni a protestánsokra, s aligha megmenekszünk jóakaratától, ha még sokáig fog a bársonyszéken ülni.

Ki ne emlékeznék Horváth Mihály történetirónkra? Mint számüzött megirta a forradalom történetét, mint püspök ugyanazt meghamisitotta.

De hányat lehet névszerint felemlíteni, kik eddigi érzelmeikkel meggyőződéseikkel szaktiva, olesó hazafiságukat a d r á g a d i c s ő s é g oltárán áldozták fel.

Az idők mulnak, az emberek változnak, a mi eddig hazafiság volt, azt most már sokan és fájdalom igen sokan, botorságnak, hóbortnak, idealismusnak tartják, a hazafiu érzelem a szivből a fejbe költözött, s az ész csak a kenyér és csillogás nagyságát mérlegeli.

Egy furcsa szokása van a kormánypártnak; mihelyt az ellenzék az öszbirodalom eszméjét bármely oldalról is érinti, a kormánypártiak mindjárt a fejedelem árnyékába vonulnak. — Igy tett épen most az „Ellenőr“ is, midőn a fejedelem tartományai megvédéséről, alattvalói hüségről a veszélybeni hátat fordításról, sőt becstelen árulásról is beszél.

Az ilyet mi egyátalában nem ólcsó, hanem a hazára nézve n a g y o n i s d r á g a h a z a f i s á g n a k t a r t j u k. —

Lapozgassuk egy kissé a történelmet.

Egy nemzet sem viseltetett oly pietással, oly szivós hüséggel koronázott királya iránt, mint a magyar. Annyira ment hüsége, ragaszkodása, loyalitása, hogy ha ma a hazában hóhérbárd működött, már holnap ha koronás királya szépen szólott hozzá, feledett minden szenvedést, hüsége nem ösmert határt, de a történelem lapjai azt is mutatják, hogy ha alkotmányától megfosztva, idegen járomba akarták szoritani, az öszbirodalom eszméjét akarták ráerőszakolni, koronás királya ellen is megvivta a csatát, és akárhogy loyaliskodnak is ott a kormánypárton, a magyar nemzet sohasem fogja magát megtagadni jövőben sem.

Nekünk mindenek előtt a haza! és mi hazánkat az osztrák német tartományokért sem áldozzuk fel, de nem is szabad feláldoznunk nemcsak a magunk, hanem a dynastia érdekében sem.

Nem uj dolog, hogy az előrelátó politikusok a birodalom sulypontját már régen Magyarországra, Budára látták jónak áttenni.

Nem hallgatott rá senki, a sulypont ma is Bécsben, és csak egyedül Bécsben van.

Ha egy ellenséges hadsereg Ausztriába benyomul s Bécset körül zárolja, ugyanakkor az osztrák magyar hadseregnek mattot mond. Ilyen következése van a magyar államiság feladásának.

A német egység kérlelhetlenül végre fog hajtatni, ezt érzi mindenki, ezt tudják az osztrák birodalom németjei is, sőt ugy látszik nem is nagyon vonakodnának tőle, tehát nekünk fog jutni egyedül a szerencse a német tartományok megvédésére. Mi nem látjuk észszerünek hazánk és királyunk jövőjét egyszerre koczkára tenni, akármilyen árulással vádoljon is az „Ellenőr“

A magyar királynak jövője csak akkor van biztositva, ha Magyarország önállóan birni fog a hadviselhetés minden kellékeivel, ha maga rendelkezik pénz és hadügye felett, ellenkező esetben a német egységre törekvőktől uj Königgräczet kapunk, s egy uj Königgrácz hazánkat is elseperheti és akkor a kik minden áron elakarják vérezteni az öszbirodalom eszméjeért e különben is elszegényitett hazát, majd aztán loyalitásukat sem lesznek képesek kimutatni.

Nem az az áruló, ki hazáját biztositani, megvédeni akarja, hanem az, a ki hazáját a védelmi eszközöktől megfosztva, azáltal elkerülhetlen veszélynek teszi ki.

A magyar nemzet ösmeri ellenfeleit akármilyen mezbe öltözzenek és akármilyen hatalmat fiogtassanak is.

A magyar nemzet ellenfeleinél nem a loyalitást, hanem a szolgai alázatot észleli.

A k é p v i s e l ő h á z tegnapi ülésén vette kezdetét a költségvetési vita. Holnap beszél gróf Apponyi Albert s Grünwald Béla; valószinüleg hétfőn Széll Kálmán. Szólásra feliratkoztak: a költségvetés ellen Orbán Balázs b., Turgonyi és Simonyi Ernő. A költségvetés mellett Lukács B., Grünwald Béla, Simonyi Irán és Tischler Vincze. A kormánypártot a „nagy“ vitában csak a tegnap felszólalt Kármán Lajos képviseli.

— RÖVID HIREK. — Az egyesült ellenzék az 1880. évi államköltségvetést általánosságban a részletes tárgyalás alapjául elfogadta. A párt külön álláspontját azonban egy a képviselőház elé terjesztendő határozati javaslatban jelzendi, melynek előterjesztésével Apponyi Albert gr. bizatott meg. — **A sajtótörvényt** módosító novellát s az egyesületi s gyülekezési jogról előszándékozik a kormány terjeszteni, még a budget-vita folyamán. — **A szultán** szerencsekivánó sürgönyt küldött az orosz czárhoz, szerencsés menekülése alkalmából. — **Minisztertanács** tartatott a kereskedelmi miniszteriumban, mely egyebek közt Szeged rekonstruktiója kérdésével foglalkozott s elfogadta az összes javaslatokat ugy, hogy a kir. biztos előreláthatólag már márczius első felében közölheti Szeged városa törvényhatóságával Szeged rekonstrukciójára vonatkozólag a törvényhozás elé terjesztendő javaslatokat. — **Indiából** érkező legujabb hirek szerint, a hadműveleteknek megkezdése Afghanisztánban márczius hó elejére lenne kitüzve.

Országgyülés.

— A képviselőház ülése február 20-án. —

Elnök: Szlávy József.

Jegyzők: Madyánszky Arpád, Beöthy Algernon, Baross Gábor, Antal Gyula.

A kormány tagjai mind jelen vannak.

Elnök: bemutatja a hozzá intézett kérvényeket. Kérvényi bizottsághoz utasittatnak.

Tisza Kálmán miniszterelnök beterjeszti az ő felsége által szentesitett két inségesi törvényjavaslatot s az 1880. év első negyedében fedezendő államháztartási hiány részbeni fedezéséről szóló törvényt.

Hasonló kihirdetés végett a főrendekhez fognak átküldetni.

Trefort Ágoston közoktatási miniszter beterjeszti jelentését a közoktatás állapotáról.

Pauler Tivadar igazságügyminiszter benyujtja jelentését a magyar kir. biróságok és ügyészségek ez évi ügyforgalmáról.

Kazy János a gazdasági bizottság előadója beterjeszti a bizottság jelentését a képviselőház február havi költségvetéséről.

Holnap kerül tárgyalás alá.

Emmer Kornél az állandó igazoló bizottság előadója jelenti, hogy a bizottság Bieskey Kálmán monori kerületi képviselő megbizó levelét kifogástalannak találta és nevezett képviselőt a szokásos 30 nap fenntartásával igazolni kéri. Következik a napirend.

Hegedüs Sándor a pénzügyi bizottság előadója hosszasabban indokolja a költségvetést, s kéri a házat fogadja azt el általánosságban.

Helfy Ignácz felolvassa határozati javaslatát, melyet a függetlenségi párt nevében nyujt be. Ezután a költségvetést vette általánosságban birálat alá.

Ma különösen megtámadja a boszniai költségvetés sajátságos összegezését. Kivánja, hogy ép a mint az állandó pénzügyi bizottság általános jelentésének mérlegéből ki van hagyva a rendes kiadásokból a közös ügyi kiadás, — hagyassék ki végleg, — s még csak rendkivüli kiadás se legyen. Ezután a tételek progressive emelkedésére tér át. Megemliti, hogy 1873 tól kezdve a mai napig 36 millióval emelkedett, s a jelenlegi deficit sokkal nagyobb és aggasztóbb mint volt valaha. Ennek oka az, hogy a kormány az osztrákokkal szemben tul engedékeny.

Ostorozza a kormány müködését s megjegyzi, hogy a Tiszakabinet 286 törvényt alkotott s 248 millió adósságot csinált; — egy törvény tehát többe kerül egy milliónál. Oly törvényeket hoztak, mint a honositási, melyről a kormánypárti képviselők közül igen sok bevallja, hogy rosz és szükségtelen. A delegátiók működését nyomoruságosnak nevezi mert Szeged részére a kaszárnyát nem szavazta meg. Ebből is kitünik, hogy a magyar nemzet csak igavonó subjectum, mely csak adófizetésre alkalmas. Kérdi a kormány elnökét, meg van-e magával elégedve? A deficit fedezésére csak az a mód van, hogy a rendszer követeljen kevesebbet, akkor nem lesz szükség adóemelésre. Ő nem látja lehetőnek Magyarország jövőjének biztositását, csak abban ha Magyarországnak visszaadatik összrendelkezési joga. —

E kormány nem akarja Magyarországnak javát, azért is kéri javaslatának elfogadását. (Éljenzés balfelől.) Kármán Lajos védelme alá veszi a jelenlegi rendszert és kormányt. Azt állitja, hogy nagy államférfiui előrelátás kell, hogy a kormány az ellenzék tulságos támadásai daczára helyén maradjon. Ép azért megszavazza a költségvetést.

Gáspár Lajos nem viseltetik bizalommal a kormány iránt, s nem fogadja el a költségvetést általánosságban, sem részletes tárgyalás alapjául, s pártolja Helfi Ignácz hat. javaslatát. Lukács Béla: Az elért eredményeket nem tartja a hozott áldozatoknak megfelelőknek. Konstatálja közgazdasági hanyatlásunkat Közgazdasági viszonyaink miseriáit legjobban illustrálja a hivatalos lap árverési rovata. Ohajtaná, hogy a statistikai hivatal figyelme erre is kiterjedjen. A pénzügyi bizottság jelentését nem tartja a helyzet komolyságának megfelelőnek. A költségvetést általánosságban elfogadja, mert szükségesnek tartja a költségvetésnek parlamentáris megszavazását, de e kabinetet a kormányzás minden ágában képtelennek tartja, s ennek a kormánynak nem szavazza meg a költségvetést.

Az idő előre haladván, az ülés 1/4 3 órakor véget ért.

A pétervári merénylet.

A Novoje Wremja szerint a robbanás a téli palota ebédlő terme alatt történt, a hol a császári családi ebédnek 7 órakor kellet volna megkezdődnie, mely azonban véletlenségből fél órával elhalasztatott. A robbanás, mely a földszinti lakosztályból eredt, hol a központi fütés készülék van, abban a pillanatban történt, a midőn a császár a hesszeni herczeggel és a bolgár fejedelemmel az egyik ajtón, a császári család többi tagjai pedig — a beteg császárnő kivételével — a másik ajtón belépni akartak. A robbanásnak oly roppant ereje volt, hogy a földszinti lakosztály és az őrszoba bolthajtását keresztülrörte, a deszkapadozatot görbére hajtotta és az ebédlőben az asztalokat és edényeket szétszórta. Két szolga sebet kapott. A robbanás erejét bizonyitja az, hogy a téli palota és a Neva-rakpart szomszéd házainak ablakai nagy részben összetörtek. A légnyomás kioltotta a légszeszlámpákat, ennél fogva teljes sötétség uralkodott.

A hivatalos jelentés konstatálja, hogy február 17-diki tobbanás jelentékeny mennyiségü dynamit meggyujtása által esközöltetett és kiemeli ama körülményt, hogy a császár rendes ebédideje volt megválasztva, a mi azt mutatja, hogy a merénylet a császár személye ellen volt intézve.

A Nat. Ztg. némely érdekes részletekről értesül Pétervárról. A czár és leánya, az edinburghi herczegné, egy a nagy étterem mellett levő szobában várták vendégjükre, a bolgár fejedelemre, ki véletlen eset miatt majd egy negyedórát késett. Ennek köszönhető, hogy a robbanás alkalmával nem volt még az ebédlőben, hol épen a nagy étkező asztal alatt, a terem közepén szakitott az explosió különben nem igen nagy lyukat. — A czárnő oly mély álomba volt merülve, hogy a robbanás zaja sem ébreszté föl s csak másnap reggel értesül a történtekről. — A czár megőrizte lélekjelenlétét s a tisztelgő diplomacziai testület előtt ugy nyilatkozott, hogy a gyilkos merényletekkel szemben „i s t e n“ kezében van, ki ismét megőrizte életét. Az áldozatok száma még mindig nem volt megtudható. Sok hullát huznak elő most is a romok alól, köztük nem kis számu udvari szolgát és magánszemélyt is. Eddig 53 finn testőr halála vagy sulyos sérülése van kostatálva. — Hogy a szigoru felvigyázat daczára sikerült az összeesküvőknek a földalatti helyiségbe jutni, megmagyarázza az a körülmény, hogy a téli palotában majd három ezer, a hivatalnok és szolgaszemélyzethez tartozó egyén tartózkodik állandóan.

A fővárosból.

+ **A Budavár bevételénél** elesett honvédek emlékkövének felállitása érdekében a honvédegylet kérvényt nyujtott be a közmunka tanácshoz alkalmas hely kijelölése végett. A közm. tanács a Gellértthegy környékén jelölt ki három helyet, melyek közül egyet sem fogadtak el. Igy a szobrot a Hency szobor közelében szándékoznak felállitani

+ **Kossuth irataiból** az első kötet már sajtó alatt van, és nehány iv már ki is van nyomva. A magyar kiadás megjelente után rövid időre megjelenik a mü franczia, olasz, angol és német nyelven. A franczia, olasz angol és német kiadásról Helfy Ignácz képviselő gondoskodik. Az angol kiadásra Kossuth épen most kapott igen előnyös ajánlatot egy tekintélyes angol könyvkiadó czégtől.

Az orosz főváros titkaiból.

(**A fekete levél.**) A czár az utolsó hetekben minden reggel egy jól bebecsételt levelet talált, mely egyformán mindig azt a fenyegetést tartalmazta, hogy ha el nem törli az elnyomatási rendszert, nem fogja megérni huszonötéves jubileumát. Szorgosan kutatták, ki csempészheti be a palotába e fekete szegélyü levelet? De semminek sem tudtak nyomára jönni. Ezen levél is azt bizonyitja, hogy a palota őrök közt is vannak nihilisták.

*

(**A meghalt czárné utazása**). A „Voltaire“ leghatározabban állitja, hogy a muszkaczárné, még mielőtt elhagyta volna Cannest, m á r o t t h a l t v o l n a m e g. Már azon rendkivüli sietség melylyel az utazás történt s azon körülmény, hogy épen a legzordabb időszakban történt az utazás melegebb éghajlatból hidegebbe, mindnyájoknak feltünt Cannesben. Végre még azt is állitja a Voltaire, hogy január 21-től 29-ig, kivévén az edinburgi herczeget, nejét, egy oroszt, Sergius nagyherczeget és egy koros komornát, senki se látta a czárnőt, még a német császárnő sem, — midőn a vonat Berlinben megállott. Ezen titkolódzás okául azt adják, mivel a jubileumi ünnepélyeket nem akarják elhalasztani, minthogy a czár bizonyos babonás előitélettel ragaszkodik ahhoz, hogy azok megtartassanak!

UJDONSÁGOK.

* **Köszönetnyilvánitás.** A debreczeni iparos ifjak önképző s betegsegélyző egylete részére a debreczeni alföldi takarékpénztár 10.

A „DEBRECZEN“ TÁRCZAJA.

Napoleon magán élete.

— Regényes korrajz. —

IV.

Bernard és pere. — Felmentetése.

(79.

Az A t t o r n e y - G e n e r a l, S i r F i t z r o y K a l l y, válaszolt arra, a mire neki szabad volt, ha mi nem igen szokásos, ha mint itt a védelmezés tanukat nem állitott: Vádlott hires jogügyésze, ritka ékes szólással beszélt, de több oly tárgy felett is melyekbe ő (Attorney-General) alig bocsátkozhatik, bármily érdekesek legyenek is azok különben Legelőbb is azon téves véleményt akarja szétrombolni, mintha ezen per az ország nagy birái előtt, egy idegen kormánynak tetszeni akarásból rendeltetett volna el, mintha annál valakinek szabad keze lett volna a játékban, nem azoknak a kinek kötelessége azt követeli. A vád teljes formájában legelőször a rendőri biró elé utasittatott és poros okmányok kikutatásáról szó se volt, mert a kérdéses ide vonatkozó okmány egyikén a legutolsóbbaknak IV. György idejéből szerencse és becsület Angliára nézve, hogy a jelen esetben, először hozatott alkalmazásba, és elég szomoru, hogy az ok és alkalom oly ember által nyujtatik, ki az angol törvények oltalmát élvezte. Ha az esküdtszék vádlott bünében legkevésbé is kételkedik, engedje őt szabadon s mocsok nélkül e törvényekből tovább vonulni. De bünös ő ha az esküdtszék meg van győződve, hogy ő Orsinit és társait a gyilkosság és gyilkoskisérletekre szükséges eszközökkel ellátta, és azokat Orsini részére Brüsselbe szállitotta, hogy két pisztolyt hasonló czélra elküldött, és végre Rudiot mint segédet megfogadta. — A gyilkos fegyverek ugyanazonossága ki van deritve, az is, hogy ugyanazok, miket vádlott Brüsselbe szállitott Maga a védő is megengedte azt némileg. — Ellenben ő jogtalanul gyanusitotta a belga tanukat. Részletekben, p. o. a furások számában nem egészen összehangzók a tanu vallomások de épen akkor, ha a furások számát mindnyájan egyenlőnek mondották volna, lett volna alap arra, hogy ők gyanittasanak. Állitották, hogy a fegyverek egy felkelésre lettek volna szánva Olaszországban. — Menjünk keresztül az eseten (casus), és hasztalanul fogjuk egy ilynemü forradalmi terv nyomát, vagy csak jelzését is keresni. És mily különös, egy ily tervet koholni épen Párisban, a szigoru franczia rendőrség szeme alatt, előkészitení akarni! Miért kellett ezen gyilkos szerszámokat, melyek egy nép felkelésre kérés hasznot mutathattak épen titkosan küldeni Párisba?! A védelmezés az Alsop által vádlotthoz irt levelének beterjesztése ellen ellenvetéseket tett. Csak azért terjesztetett az elő, hogy az összeesküdtek hangulata a császár ellen kimutathassék, s miután vádlott Alsoppal, mint azelőtt mindig benső viszonyban volt, valóban azt kellene következtetni, hogy ő annak érzelmeiben osztozott. Foglaljuk össze átnézőleg minden tényeket. Október 16 kán megcendelte Alsop a granátokat, November 23-kán készen voltak. November 8-kán midlatt munkában voltak, megvásárolta Bernard az azok megtöltésére szükséges főalkat részeket, és 15-én szombaton további vásárlatokat tett hasonló czélokra; mig Pierri 23-kán két revolvert vett. Tehát az összeesküdtek e napon 6 gránáttal s azok töltelék anyagjával és 2 revolverrel rendelkeztek. 26-án 435 font sterlinget aranyban bevált Orsini, melyből 60 font Bernard kezébe került. Orsini maga elutazik hamis név alatt, és Bernardra marad a feladat, hogy a gránátokat elszállittasa. Teljesiti ezt deczember 3-kán Georgi által, és követi ezt maga is 4 nap mulva Brüsselbe, hol 11-kén együtt marad Orsinivel, 11-kén elmegy Orsinivel, s vele titkon a gránátok is Párisba. De a kit Pierri által Birminghámban vett revolver is Párisba vándorolt. Bernard ezekről is gondoskodott bizonyos ürügy alatt Outrequin urhoz küldvén és miután ez sikerült, elkezdi játékát Rudióval. Miután ez 7-én váratik, egy negyedik revolvert vásárol Orsini Párisban. Rudio eddig Londonban lakott nejestől, gyermekestől, legnagyobb nyomorban, étel és tüzhely nélkül kénytelen volt gyakran 4—6 pencet kölcsön kérni szomszédjától; ekkor rá beszéli őt vádlott, hogy nejét gyermekét elhagyván mint gyilkossegéd Párisba utazzék, pénzét melyet vádlottól itt kapott, (utóbbi hevesen kiáltja: „Nem“, de hirtelen összeszedi magát, s bocsánatot kérő meghajlás közben a birák felé ül le ismét; Az attorney — General folytatja beszédét a nélkül, hogy ezen félbeszakasztást tekintetbe venné, tovább) — Rudiónál, ki előbb a legnagyobb nyomorban tespedt, elfogatásakor 260 frankot találtak. Vádlott, naponként megnyerte őt magának. Jó czélokra történt ez, vagy azért is, hogy a felkelésnél Olaszországban részt vegyen, Rudio elutazásának ártatlan czélja nem is gondolható. Hiszen 11-kén 14-ig Orsinivel, Pierrivel és Gomezzel folytonos összeköttetésben volt. És miért segitette vádlott Rudio nejét, még mindig titokszerűen pénzel, midőn a merényletről már hallott, minek irtózással kellett volna őt eltölteni. Még 24-kén is pénzt küldött neki és Thomson Vilmos állnév alatt. Igy sorakoznak össze a körülmények a Vádig egymásra. Ha az összeesküdteknek nem lett volna ügynökük Londonban, alig lettek volna képesek, gyilkosmerényletüket keresztül vinni. Itt vásároltattak a gránátok a töltelék anyagok és a revolverek és e cselekmények mindenikénél, igazolva van a fogoly részvétele. Itt csak nem lehet a koronának szemére vetni, hogy a váddal fellépett. Szent kötelessége volt az. Itt azonban nincs helye, hogy politikai kérdéseket alkotmányos és zsarnoki állományok felett vitatkozzunk; az igazság és erkölcsiség nevében arról van szó, hogy azok felett törvényt tartsunk, kik egy gyilkosságra segéd kezet nyujtottak. —

(Folyt. köv.)

tiz osztrák értékü forintot volt szives adományozni; mely kegyes adományért fogadja az egylet nevében hálás köszönetemet. Debreczen 1880. február 21. Móritz Bertalan pénztárnok.

* **A debreczeni kaszinó** tisztujitó közgyülését folyó évi februar hó 29-én délelőtt 10 órakor tartja, melyre az egylet tagjai meghivatnak.

* **Vasutügy.** A Polgár-debreczeni vasut érdekeltségének holnap vasárnap délelőtt 9 órakor a városháza nagytermében ülése leend, melyben a nevezett vonalrész kiépitése ügyében fognak tárgyalások folyni.

* **Borzasztó halál.** Vásáry István helybeli lakos bánki kaszálójának majorosi lakába tegnapelőtt egy asszony az ablakon betekintett, s borzasztó látvány tárult fel előtte. Az ott lakó majorosnét és fiát ágyaikban halva látta elterülve feküdni. A borzalmas fölfedezés után az asszony a kapitányi hivatalnál azonnal jelentést tett, minek folytán a helyszinre Bogdán Imre alkapitány kimenvén, konstatáltatott, hogy a majorosné és fia a kemenczébe helyezett nyersfa gőze által szenvedtek szörnyü halált. — A két holttest már hat nap óta hevert ott mig észrevették, s beszállittatott a kórházba.

* **Tolvajlás.** Károlyi Alajos grófnak 30 darab ökrét hajtották városunkon keresztül mult hét elején. Ezen idő alatt mig itt megpihentek az ökrökből 3 drbot eltolvajoltak. Azonban Barcza Dániel csendbiztos a tolvajt is, a lopott ökröket is megkeritette, s ma a tulajdonosnak átszolgáltatta.

* **Szülői gondatlanság.** Csapó-utczai külvároson egy anya otthon bezárva hagyván tiz éves gyermekét, mig itt bent a városban dolgait végezte, azalatt a gyermek gyufát talált s azzal ruhanemüeket gyujtott meg oly szerencsétlenül, hogy maga is elégett.

* **Heine Vilmosné** Vámossy Lilla urhölgy Zsuzsánna napja alkalmából a mult csütörtökön hat szegény főiskolai tápintézetet élvező jó tanuló részére hat üveg bort küldött szerkesztőségünkhöz. A küldeményt rendeltetési helyére juttattuk.

* **Halálozás.** A délutáni órákban értesitenek, hogy helybeli polgár Böszörményi István mészáros, ma délután két órakor 66 éves korában jobbléire szenderült. A megboldogultnak földi részei f. hó 23-án délután 2 órakor fognak a szent annai saját háztól, a kistemplomban tartandó gyászistentisztelet után a czegléd utczai temetőbe örök nyugalomra tétetni. Mely végtisztességtételre a megboldogultnak rokonai, barátai s általában a t. közönség meghivatik.

* **A kőbányai sertéshizlalók** eddig ingyen adtak sertéstrágyát Soroksár, Haraszti, Taksony, Vecsés, Lőrinczi és Kis-Pest közönségének s ez a szegény népnek valódi áldás volt és mint a méhraj hordta azt sovány földjére. Nehány hét előtt azonban Lónyai Menyhért és Cséri Lajos megvették a roppant trágyakazalokat és eltiltották a szegényembereket a trágyahordástól.

* **A kapitányi hivatal figyelmébe.** A városi szinház kertkapuja tudvalevőleg ezelőtt csak addig volt nyitva a közönségnek éjjel, mig a szinházi előadás véget ért. Ma már nagyon kerés vagy általában nem is fordittatik arra gond, hogy az a kapu elzárattassék a szokott időben. Igy aztán gyakori eset, hogy éjjeleken a cziczmadia társulat bérházában lakók kivannak téve a borzasztó lármának, melyet az ott keresztül járó mindenféle emberek elkövetnek; nem ritkán pedig megtörténik az is, hogy az udvarról melynek kapui egész éjen át tárva-nyitva vannak, eltolvajolnak valamit. Felhivjuk reá a kapitányi hivatal figyelmét.

* **A befagyott Balaton** megkönnyitette a közlekedést Somogy és Zala vármegye között. Különösen a somogyiak használják fel az alkalmat, és szállitják Zalából az épitőkövet megyéjükbe. Gerber Ignácz siófoki földbirtokos már több mint kétezer furar követ hordatott át a Balaton jegén.

* **Borzasztó halál.** Schmidt János, hevesi koresmáros borral terhelt kocsival Kaálból Hevesre haladt. A fagyos uton a kocsi az árokba csuszott. Leugrott a kocsiról, a hordó azonban egész sulyával — 12 akós volt — rá esett, és a szó szoros értelmében agyonlapitotta. —

* **Szinházi műsor.** Holnap vasárnap a „Proletárok." Hétfőn „Lecouvreur Adrienne." Szerdán „Valéria" — Csütörtökön „Czárnő." Pénteken „Pohárviz." Szombaton Feleky-né első fellépteül „Törrényteleu fiu."

* **A zsidó „czigány pecsenye."** Egy ismerősünk a napokba betéved egy kis koresmába, — a melyben a koresmáros izraelita. Az étlapon látja felirva: „Czigány pecsenye." Rendel egy adagot s kis várlatva a pinczér hoz neki egy rostélyost vörös hagymával. — Mondja, hogy ő nem rostélyost kért, hanem czigány pecsenyét, és erre a vendéglős nagy mentegetőzve jelenti: Hogy nálunk zsidóknál nem lehet másféle czigány pecsenyét csinálni.

* **Mándoky Béla,** debreczeni szinigazgató, legutóbbi Nagyváradou tartózkodása alkalmával kérvényt nyujtott be a városhoz, hogy a nyári saisonok tartama alatt szini előadások tartására ujabb három évre a jog adassék ki társulata számára.

* **A magyar és szürszabó** egyesült társaság mult vasárnapon megtartott közgyülésükben elnökké Huber Józsefet választották meg.

* **A nyári szinkör** épitéséhez Nagyváradon, vagyis inkább a régi bódé lebontásához hozzákezdtek. — Szerényen folyik a vandal munka, mely elpusztitja a már rothadó, düledező faalkotványt, s nehány nap mulva megkezdik a tulajdonképeni uj szinkör épitését.

* **Az országos segélyző nő-egylet** Érmihályfalvai fiókja által f. évi februar 4-én tartott zártkörü tánczvigalom alkalmával felül fizetést tettek: Dr. Steiner Mór 1 frt. Beszterczey Ferencz 1 frt. Bittó Sándor 1 frt. Dr. Szirmay Vilmos 1 frt. Hamvay Ferencz 1 frt. Simig Sándor 2 frt. Egy ismeretlen ur 2 frt. Kondrád László 1 frt. Szántay István 1 frt. Jasik István 1 frt. Feldmann Ferencz 1 frt. Feldmann Jakab 1 frt. Egy ismeretlen ur 2 frt. Bory Béla 5 frt. Bósa Ede és Mitske István urnak gyüjtése 30 frt. Mely felül fizetéseket a midőn ezennel nyugtatványozom, egyszersmind a nőegylet nevében a jótékonyczél tekintetéből tett szives adakozásokért, a fentebb emlitett tisztelt uraknak hálás köszönetemet nyilvánitom. Kelt Ermihályfalván februar hó 8-án. Margetsh Károly nőegyleti pénztarnok.

* **Büvész** produkálta magát a legközelebbi két estén szinpadunkon; valami Gottlieb Emil. Mutatványai közül egy pár ügyes volt. Különösen tetszett az asztaltánczoltatás.

* **Lapunk mai számához** mellékelve van Fleischman és Wéber udvari szállitók tavaszi magárjegyzéke, melyet ajánlunk a gazda közönség figyelmébe.

Értesités.

Van szerencsém a n. é. közönségnek tudomására hozni, miszerint **a bazárépületben** a Kunz-féle üzlet mellett egy **uj férfidivat üzletet** fogok a jövő márczius hó elején berendezni.

Ez alkalommal egyszersmind köszönetet mondok a n. é. közönségnek azon bizalomért melyet a **czegléd-utczai férfidivat üzletben 8 éven át irántam tanusitott** s reménylem, hogy ezen bizalom engem az uj üzletben is követni fog.

Teljes tisztelettel

Schwarcz Benő.

DEBRECZENI SZINHÁZ.

Vasárnap febr. 22-én

délután 4 órakor GOTTLIEB EMIL büvészi előadása. Leszállitott árakkal.

135

VI. Bérlet. 6. sz.

Este 7 órakor

adatik:

A proletárok.

Szinmü 4 felv.

Szabó József,

felelős szerkesztő és kiadótulajdonos.

Hirdetés.

A debreczeni timártársulat tulajdonát képező kisvárad-utcza 2093 sorszám alatti „Szarvas"-hoz czimzett vendéglői helyiség minden órán kiadó.

Értekezhetni ez iránt késes-utcza 3525 szám alatt.

Jobbágy Gábor
elnöknél.

(78.)

A Magyar-Franczia
BIZTOSITÓ-RÉSZVÉNY-TÁRSASÁG

alólirott igazgatóságának

van szerencséje tudatni a tisztelt biztositó közönséggel, miszerint a társaság

DEBRECZENI FŐÜGYNÖKSÉGÉT

immár berendezte és annak vezetését, Bihar-, Hajdu-, Máramaros-, Szabolcs-, Szatmár-, Szilágy- és Ugocsa megyék területére kiterjedő hatáskörrel,

M. KÓSSA ALBERT

társasági vezénylő titkár urra ruházta,

felhatalmazván őt, hogy:

a tüz-, szállitmány- és jégkár biztositási üzletágban, jogérvényes kötvényeket (biztositási okmányokat) állitson ki, továbbá, hogy:

a debreczeni főügynökség fentjelzett területén fő- és alügynököket szerződtessen és azokat meghatalmazással és utasitásokkal ellássa.

Budapest, 1880. január 1-én.

A Magyar-Franczia biztositó-részvény-társaság igazgatósága:

MOSKOVICZ m. k. SCHWEIGER m. k.

A Magyar-Franczia biztositó részvény-társaság igazgatóságának fentebbi közzétételére hivatkozva, tisztelettel jelentem, hogy a társaság

debreczeni főügynökségének

vezetését átvettem, és a főügynökségi irodát a főpiaczon, a 2145-ik számu ház emeletén megnyitottam, tudatván egyszersmind, hogy ugyanott biztositási ajánlatok elfogadtatnak és az üzletre, valamint a társaságra vonatkozó mindenféle felvilágositások készségesen adatnak.

A társaság biztositásokat elfogad:

a) **tüzvész és robbanás** által okozott károk ellen;
b) **jég-károk** ellen;
c) **szárazon és vizen szállitott javak** károsodása ellen;
d) az **ember életére**, minden ismert módozat szerint.

A Magyar-Franczia biztositó **részvény-társaság 20 millió frankot**, azaz **nyolcz millió arany forintot** tevő alaptőkéjéből, mindjárt a megalakulás után

10 millió frank, vagyis négy millió arany forint

a részvényesek által már készpénzben befizettetett és részint Budapest elsőrangu pénzintézeteinél, részint pedig magyar államértékekben és elsőbbségekben lőn elhelyezve.

Bizvást elmondható tehát, hogy **nem alakult eddig még hazánkban**, sőt az egész monarchiában biztositó-intézet, mely **a közönségnek akkora alapvagyonnal nyujtott volna garantiát, mint a mennyit társaságunk mindjárt kezdetben felmutatni képes.**

A legjobb meggyőződéssel vagyok bátor tehát felhivni a tisztelt biztositó közönség bizalmát társaságunk iránt, mely a **méltányosság, pontosság és legszigorubb becsületesség** követelményeinek mindenben megfelelend és a **dijtételek megszabásánál** a solid verseny kivánalmaira, mindenkor kellő tekintettel leend.

Midőn végül, hivatkozva a biztositási pályán sok éven át szerzett tapasztalataimra és e téren mindenkor tanusitott rend- és igazságszeretetemre, a tisztelt közönség szives bizalmát igénytelen személyem iránt is tisztelettelljesen kivérném, ismételve ajánlom az általam képviselt társaságot, nagybecsü bizalmába és támogatásába.

Debreczen, 1880. január hó 1-én.

A Magyar-franczia biztositó-részvény-társaság
debreczeni főügynöksége:
M. KÓSSA ALBERT,
vezénylő-titkár.

A DEBRECZENI

„Iparegyesületi takarék- és hitelintézet"

t. cz. részvényesei

f. évi február hó 29-én délelőtt 10 órakor

a városháza kistermében megtartandó

6-dik rendes közgyülésre

azon figyelmeztetéssel hivatnak meg, hogy mindazok, kik abban résztvenni szándékoznak, részvényeiket — az alapszabályok 23-ik §-a értelmében — 3 nappal a közgyülés előtt, az intézet pénztáránál téritvény mellett, mely egyszersmind beléptijegyül is szolgáland, letenni szivesked jenek. Szavazatjog gyakorlatára csak oly részvényesek jogositvák, kik a közgyülés előtt legalább 30 nappal a részvénykönyvbe be vannak vezetve.

TÁRGYAK:

1. Az igazgatóságnak a lefolyt üzletévről i jelentése.
2. A felügyelő bizottság jelentése.
3. A mérleg beterjesztése.
4. A nyereség mikénti felosztása s a felmentvény megadása.
5. Felügyelő bizottság választása.

AZ IGAZGATÓSÁG.

☛ Az évi jelentés 8 nappal a közgyülés előtt, az intézet helyiségében a hivatalos órákban megtekinthető. (60.)

FLEISCHER ÉS TÁRSA

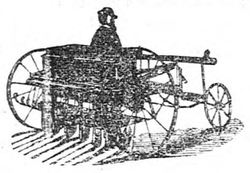

gazdasági gépgyára

ÉS VASÖNTÖDÉJE

KASSÁN.

Debreczenben SESZTINA LAJOS ur által képviselve

ajánlja könnyü és szilárdan szerkesztett

SORBAVETŐ-GÉPEIT

meritő kerék vető hengerekkel,

SZÓRVAVETŐ-GÉPEIT

Abeerden vagy Smyth után; továbbá: **Ekéket, boronákat, hengereket, töltögetőket, konkoly-választókat, tisztitó-rostákat** stb.

Mindennemü

SZIVATTYUKAT,

gép önteményt nyersen és kidolgozva, lefolyó-csöveket, csatorna s egyéb rácsozatokat, kemenczéket s egyéb kereskedelmi önteményt.

Mindennemü gépek **kijavitásai** legolcsóbban és pontosan teljesitetnek.

Képes árjegyzékek kivánatra ingyen s bérmentve küldetnek.

A „Debatte" és a „Wiener Lloyd" szerkesztőségéhez beküldött ezen tujságlapokban megjelent és dr. POPP J. C. cs. k. udvari fogorvoshoz Bécsbe intézett nagybecsü elismerő irat.

Egyedül és csupán is emberbaráti szeretettől és azon vágytól, hogy szenvedő embertársaimnak használhassak, érzem magam inditatva, a következő tényállást tartalmazó sorokat nyilvánosság elé hozni: 18 évi orvosi gyakorlatom ideje alatt a szájbetegségek többnemeit elégszer volt alkalmam gyógykezelés alá venni, de a legbatalmasabbnak vélt és nagy költséget igénylő szerek sem vezettek gyakran a kivánt eredményhez. Ez tehát végre megkiséreltem a hirhedt

Dr. Popp-féle Anatherin-szájvíz

használatba vételét, melylyel az óhajtott czélt valóban és teljesen elértem.

Ez tehát mindazoknak, kik szájfájdalmakban szenvednek, e szert, melynek használata legcsekélyebb kellemetlenséggel sem jár és soha semmiféle rosz utóhatást nem von maga utána, a legmelegebben ajánlom.

Dunaföldvár.

Dr. Gross, gyak. orvos.

Anatherin-fogpasta 1 frt 22 kr. Növény fogpor 63 kr. Fogolom az odvas fogak olmozzásra 2 frt 10 kr. (4)

Raktárak léteznek: Debreczenben: **Szepessy A.** norimbergi keresk., **Rottschnek, Göttl N., Muraközy K. Csanak J.** fűszerker., **St. Mihalovits** gyógysz. **C. Tamássy** gyógysz. **Hadház:** Szilay gyógysz. **B.-Ujváros:** Liszkay F. gy., H.-Böszörmény; Korányi E. gy., Lányi M., Szoboszló: Trossányi K. gy.; Diószeg: Kovács gy., Szatmár: dr. Lengyel M. gy., L. Heder gy., N. Kálló: Maudl S., Mihalovics gy., Tisza-Lök: Valkó gy., Munkács: Gottler. Szinyer Váralja: Koller gy., Steller fűszerker., Nánás: Ujvári gy., Karczag: Torjai gy., Derecske: Baraki gy., Ber. Újfalu: Sarréty L. gy., Nagyvárad: Hering L. gy., Nyiry gy., Janki Antal, Huszella A., Kno uraknál. Nagy-Károly: Jelinek gy.; Nyiregyháza: Bydeskuty gy., Szepko gy.; Nagy-Bánya: Papp S. gy.; Somlyó: Ruszka Ig. és társa; Tokaj: Kröczer A.; S.-A.-Újhely: Reichard testvérek és Deutsch János; Dorog: Sanesics gyógysz. uraknál.

Hirdetés.

Katz Lajos bor nagy kereskedésében, a „Hungária" vendéglő mellett kapható:

1 liter uj hegyi bor	12 krajczár.
1 „ bakar „	14 „
1 „ 1878 ki hegyi, mely eddig 20 kr, most	16 „
1 „ 1878-ki bakar, eddig 24 kr, most	20 „
1 „ 1874-ki bakar, eddig 40 kr, most	30 „
1 „ 1866-ki bakar, eddig 50 kr, most	40 „

Egyszersmind értesitem a t. közönséget, hogy üzletemben dohány tőzsdét is állitottam, kérem a t. közönség szives pártfogását.

Tisztelettel

Katz Lajos.

(77.)

Kiadó lak.

Szent-Anna uczán 1266 sz. házban, az emeleti első uri lak, mely áll 7 szobából, konyhából, kamarából, pinczéből, elkülönitett fatartóból, kocsi szinből és kényelmes istálóból f. é. pünkösdre, — ugyanott, a belső épületben emeleti két csinos szoba, hozzá tartozó helyiségekkel április hó 1-től hászonbérbe kiadó. — Értekezhetni Márton Lászlónál, ugyanott földszint.

(76.)

Debreczen, 1880. nyomatott Tiszai Dániel örökösei könyvnyomdájában.